

◀ Myrejagten er en sjov aktivitet for børn og viser dem, hvad det vil sige at indsamle data til et rigtigt forskningsprojekt. Gaia på 7 år laver myrejagt. Foto taget af Gaias mor

Myrejagten genererer store mængder af data, som vi ellers ikke ville have fået. ▶

Citizen Science for forskning, formidling og indsamling

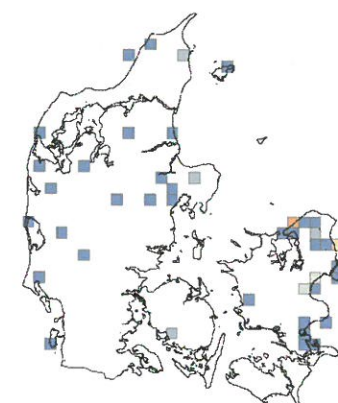
Af Julie Koch Sheard, Ph.d.-studerende, julie.sheard@snm.ku.dk og Anders P. Tøttrup, lektor og undervisningschef, aptottrup@snm.ku.dk, Center for Makroøkologi, Evolution og Klima, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet.

I en sommerhushave på Fanø har en familie travlt med at lægge forskellig slags mad ud på papkort. På Fyn noterer en klasse vejrforhold og diskuterer levesteder for myrer. I Nordjylland fortæller en Naturvejleder en gruppe familier om myrers fantastiske verden og forunderlige levevis. På et kontor på Center for Makroøkologi, Evolution og Klima i København sidder en ph.d.-studerende og kigger på myrer indsamlet fra hele Danmark og prøver at forstå, hvordan myrer påvirkes af blandt andet temperatur og miljø. De er alle deltagere i Myrejagten (www.myrejagten.dk) – et Citizen Science projekt om myrers udbredelse og levevis i Danmark.

I Myrejagten opsætter familier et eksperiment og indsamler myrer, som de sender til museet. Formålet er at undersøge, hvordan myrers aktivitet og fødevalg påvirkes af temperatur, habitat, tilstedeværelsen af andre arter og om nærtbeslægtede arter overlapper i fødepræferencer. Således har ca. 450 familier og skoler bidraget med over 600 eksperimenter og indsamlet over 16.000 myrer fordelt på 25 arter fra hele Danmark. En udførelig indsamling af historisk myredata viste, at der de sidste 18 år kun var registreret 93 observationer af myrer, herunder nul observationer fra Naturhistorisk Museum Århus og 11 observationer fra Statens Naturhistoriske Museum. Til sammenligning havde deltagere i Myrejagten registreret 508 observationer af myrer.

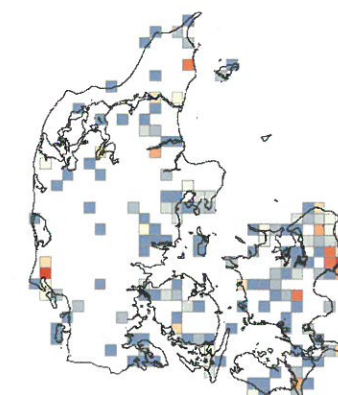
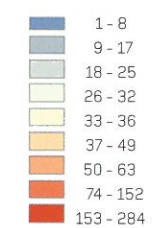
Citizen Science er et forholdsvist nyt begreb for en gammel ide: Frivillige indsamler og analyserer data for at besvare videnskabelige spørgsmål. I dag defineres Citizen Science-projekter mere bredt som projekter der aktivt

Gennem Citizen Science projektet Myrejagten har familier og skoler i hele Danmark bidraget til Statens Naturhistoriske Museums viden om og indsamling af myrer. Samtidig har de interageret med forskere og formidlere fra museet og fået en inspirerende oplevelse af, og forståelse for, hvad det vil sige at lave forskning, hvad museet bruger sine samlinger til og hvilke myrer der lever i deres have eller nærmiljø.

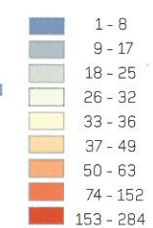
Indsamling af myrer fra Danmark gennem Myrejagten år 2017 og 2018 (508 observationer).

Observationer

Traditionel indsamling af myrer fra Danmark år 2000-2018 (93 observationer).

Observationer

involverer borgere i forskningsprojekter. Kernen er, at borgere bidrager meningsfuldt til projektet, fx ved at bidrage med data. Essentielt er det, at deltagerne føler de får noget ud af at bidrage. Myrejagten blev skabt ud fra et ønske om at inspirere, engagere og give alle mulighed for at nyde, forstå og passe på naturens mangfoldighed – også dem der måske ikke, eller sjældent, har mulighed for at besøge museet fysisk.

Vi mener Citizen Science kan implementeres på de fleste museer og kan hjælpe museer med at møde museumslovens fem søjler (indsamling, registrering, bevaring, formidling og forskning). Borgere hjælper med indsamling og registrering af materiale som kan bidrage til museets forskning og ajourfører samlinger. Desuden giver Citizen Science projekter mulighed for formidling af museets samlinger på en ny og interaktiv måde: Deltagere får en autentisk oplevelse af, hvad forskning vil sige, hvorfor (naturhistoriske) museumssamlinger er vigtige og en inspirerende oplevelse som de kan snakke længe om.

Således har en evaluering af første sæson af Myrejagten, udført af Naturfagenes Evaluerings- og Udviklingscenter, vist, at deltagerne er begejstrede ved muligheden for at snakke om naturvidenskab i hjemmet og lave et projekt sammen i familien. Forældre greb muligheden for en sjov aktivitet med deres børn og for at vise dem, hvad det vil sige at lave forskning. Det havde ekstra værdi, at de havde kontakt med forskerne bag projektet og kunne se, at deres resultater blev brugt til noget. En deltager sagde "I det område vi kommer fra er der ikke mange forskere og jeg synes det er dejligt at kunne fortælle samt fremvise det billede i sendte hvor Julie sad med et mikroskop og kiggede på myrer. Det giver aha oplevelser hos børnene; ok... kan man arbejde med det? var der en som sagde." En anden sagde "Det var vigtigt for os at have set forskeren selv. Så oplever man, at man hjælper et rigtigt menneske. Og forskeren blev også til et forbillede – hende på 9 vil være biolog."